

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

25. An Episcopus possit dispensare in irregularitate, si delictum fuit deductum ad forum contentiosum, & jam finito iudicio punitum? Et quæritur, quando vero dicatur delictum deductum ad forum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

RESOL. XXIV.

Ad delictum fuerit deductum ad forum contentiosum, & probatum, post iudicium finium, & delictum puniunt possit Episcopus adhuc vti facultate Concilij?

Et si reus non fuit absolutus definitiue defectu probationum, sed eductus e carcere cum onere se presentandi toties quoties, an tunc Episcopus non possit vti facultate huius Decreti. Ex part. 7. tit. 2. Res. 19.

§. 1. Negatiuam sententiam tenet Suarez de Conf. disp. 4. sect. 2. num. 5. Bonacina de Conf. disp. 7. quest. 5. puncto 1. num. 6. & alij, quos addo Sanctarellum tract. de Haresi cap. 5. dub. 6. n. 19. in fine. & Caltrum Palaum, tomo 1. tract. 4. disp. 4. puncto 3. §. 1. num. 17. Probatur hæc opinio, quia cuius est, illud delictum notoriu esse, & publicum; siquidem est in iudicio probatum: ca autem, quæ sic probata sunt, notoria sunt, vt multis relatis Mascard. probat concl. 1101. num. 13. & concl. 1296. num. 15. Tiraquel. de retract. lignag. §. 4. glo. 2. num. 44. Menoch. de arbit. cas. 116. §. 6. num. 6. Item illud delictum est cum effectu ad forum contentiosum deductum; siquidem ibi est probatum, & puniunt. Ergo non comprehenditur sub hoc privilegio. Probo consequentiam, quia priuilegium est de delicto occulto, neque ad forum contentiosum deducto, cuius contra est tale delictum. Item absolutio, quæ in supra cap. conceditur: est solum pro foro conscientie: at delictum sic manifestum, & publicum non solum indiget absoluteione pro foro conscientie; sed etiam pro exteriori. Ergo sub hac concessione tale delictum non fuit comprehensum.

2. Sed licet supradicta opinio sit satis probabilis, contrariam etiam probabilem esse existimo cum Doctoribus in d. resol. 97. a me citatis; quibus addo Caspensem in curs. Theol. tomo. 2. tract. 25. disp. 5. sed. 17. num. 116. Bossium de Iubileo sect. 1. cas. 104. §. num. 46. Sanctarell. tract. de Haresi cap. 5. dub. 6. num. 29. & me citato Marchinum de Sacram. Ord. tract. 1. parte 9. diff. 4. num. 11. Et ratio est, quia intentio Concilij fuit conseruare auctoritatem Iudicij, ad quem spectat de delicto illo cognoscere, & non concedere delicta publica, ad hoc vt publicum scâdalum caueatur; verum in hoc euentu verumque damnum euitatur: Nam auctoritati Iudicij nil detrahitur, cum iam functus sit suo officio delictum illud puniendo; cessat etiam publicum scâdalum punitione illa humiliter tolerata a delinquente, cum per illum purget delictum, & satisfaciat Reipublicæ ex eo delicto offensæ, ergo nil obstat, quin possit Episcopus dispensare; & ita fuisse sæpe obseruatum in simili casu, testatur Avila se vidisse, nempe impendi absoluteionem per Bullam ab eorum communicatione deducta ad forum contentiosum finito iam iudicio.

3. Vnde Ioannes Machadus pers. Confess. tomo 2. lib. 4. parte 6. tract. 12. docum. 4. num. 4. sic ait: Si despues que el delito se reduxo al fuero exterior, y alli se castigo, pueda el Obispo absoluerle, o dispensar en la irregularidad que del resultado es tambien dudoso, y conuenero entre los DD. Algunos sienten que si porque ya entonces cessa la razon de la prohibicion; conuiente a saber, que no se impidiese la satisfacion publica con la absolucion del Obispo. Otros dicen que no; fundados en que ya esta el delito deducido al fuero exterior; y esto basta, para que el Obis-

po no pueda absoluerle. Ita ille. Igitur, vt dixi, vtramque sententiam probabilem & tutam esse puto, & ita putat etiam Trullench. in Decalogum tomo 1. lib. 1. cap. 3. dub. 4. num. 9.

4. Notandum est tamen hic, quod si reus non fuit absolutus definitiue defectu probationum, sed eductus e carcere cum onere se presentandi toties quoties, tunc Episcopus non potest vti facultate huius Decreti. Ita declarauit Sacra Congregatio, quam adducit Marchinus loco citato num. 10. Garzias de benef. parte 7. cap. 11. num. 47. & nouissimè Barbosa de Potestate Episcoporum part. 2. Alleg. 39. n. 35.

RESOL. XXV.

An Episcopus possit dispensare in irregularitate, si delictum fuit deductum ad forum contentiosum, & iam finito iudicio puniunt?

Et queritur, quando verò dicitur delictum deductum ad forum contentiosum, vt Episcopus non possit dispensare. Ex part. 4. tit. 2. Res. 97.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Barbosa de Potestate Episc. part. 2. allegat. 39. num. 35. vbi citat Gutierrez, Rodriguez, Suarez, & Bonacina; quibus ego addo Sayrum de conf. lib. 4. c. 17. num. 23. Garzias de benef. tom. 2. part. 7. c. 11. num. 50. Bartholomæum de Vecchis in praxi Notiorum disp. 9. dub. 16. in fine. Ratio est, quia non potest negari quod delictum non fuerit deductum ad forum contentiosum, nec deinde occultum, imò publicum. Nam quæ probantur in iudicio, appellatur publica. Sed Concilium Tridentinum sess. 24. cap. 6. facultatem dispensandi super irregularitate concedit Episcopis in casibus occultis, & non deductis ad forum contentiosum, nec vllam adhibet distinctionem, ergo, &c.

2. Sed ego puto contrariam sententiam esse probabilem, & tutam in praxi, quam tuerent Gaspar Hurtado de irregul. disp. 2. difficult. 20. num. 68. Sebastianus à Bononia in tract. de electione part. 2. c. 4. dub. 71. num. 13. Auila de conf. part. 7. disp. 10. dub. 7. Sanchez in summa tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 21. Henriquez lib. 4. cap. 7. num. 5. Reginaldus tom. 2. lib. 30. tract. 2. num. 29. vers. 6. & alij. Ratio est, quia in dicta dispensatione super irregularitate de qua loquimur, non turbatur tribunal iudicis quod vitate intendit Concilium Tridentinum dicta exceptione; nam intentum Concilij fuit conseruare auctoritatem iudicibus; sed in nostro casu nihil auctoritati detrahitur iudicis, quia iam functus est iudicio suo, ergo, &c. Deinde Concilium ideo requirit delictum esse occultum, vt vitetur publicum scâdalum; sed hoc cessat per punitionem factam per iudicem, humiliter toleratam a delinquente; ergo, &c. ex quibus patet responsio ad argumentum pro prima sententia adductum.

3. Quando verò delictum dicitur deductum ad forum contentiosum, vt Episcopus non possit dispensare super irregularitate, Riccius in praxi tom. 1. resol. 449. putat vbi primum citatio facta fuerit; sed tu tene dici delictum deductum ad forum contentiosum post litis contestationem.

RESOL. XXVI.

An Episcopus vigore Concilij Tridentini sess. 24. c. 6. de Reformat. possit dispensare cum reo, qui accusatus in suo tribunali transiit cum fisco, vel cum parte?

Et

Sup. hoc in Res. 26. cursum in fine §. Sed contrarium.

Sup hoc in Res. præcærita, & in aliis eius primæ an. not.

Sup. hoc supra magis late in Res. 24.

Sup. hoc in Res. 1. Ref. 14.

Sup. hoc in Res. præcærita.

Sup. hoc in Res. 12. §. Sed in meliori.